

Szerkesztési iroda:
Brassai utca 60. sz. alatt,
hová a lap szellemi részét
illető költségek
kibíródnak.

Kiadó-hivatal:

Pollák Mór könyvnyom-
dája, hová a hirdetések és
előfizetési pénzek bérmen-
tesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap,
a háromszéki „Háziipar-egylet”
és a s.-sztygyörgyi „önkéntes tüzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

megjelenik ezen lap heten-
kint kétszer:
szórdán és szombaton
Előfizetési feltételek:
helyben Lúthozhorvá vagy
vidékre postán küldve:
Egész év . . . 6 ft. — kr.
Fél év . . . 3 ft. — kr.
Negyed év . . 1 ft. 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábol petisórért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitólír sorra 15 kr.

A keleti kérdés.

Sepsi-Szentgyörgy, 1877. február 1.

A nagybatalmak közt a diplomáciai aktió megindult, e tárgyalásokhoz reményt sehol se fűznek, mert igen jól tudják, hogy Oroszország a megkezdett aktiót tovább fogja folytatni.

A porta hajlandó Szerbia és Montenegróval békét kötni. Az alkudozások meg is indultak s mint hírlík a porta kész a statusquo ante bellum alapján megkötö a békét. Milán fejedelem hajlandó is a békére, mert a háború teljesen elpusztította az országot. Csak az a kérdés helenyogoznak-e ebbe Oroszországban, helyeselni fogja-e Szerbia békés intencióit főpötketora az orosz cár? Orosz lapok kijelentik, ha Törökország a fegyverszünet lejárta után megtámadná Szerbia és Montenegrót, akkor a déli hadsereg a háborút azonnal megkezdendé.

Bukurestből írják, hogy a romániai kormány végleg határozott orosz-török háború kitérőse esetében követendő magatartásáról. Ugyanis elhatározta, hogy akár oroszok, akár törökök lépjenek át a Dunán, csapatait az Európához intenzűd felszólalás után vissza fogja vonni a hadak által megszállott területekről.

A három császár szövetsége ismét napi rendre került s beszélik a félhivatalos lapok, hogy Németország mindenhez csatlakozik a miben Ausztria-Magyarország és Oroszország megegyeznek.

Atalános a nézet, hogy Oroszország téved, ha azt hiszi, hogy most, midőn nem látják Európa érdekében az orosz aktiót, Németország elismerné, hogy őt e szövetség kötelezketné arra, hogy Ausztria-Magyarországot rábírja erejének az orosz vállalatnak odakölöztetésére. Oroszország a kétséges kimonetelt harcot meg fogja kezdeni s így el lehetünk készíltve arra, hogy az orosz-török háború rövid időn megindul.

A kis-ázsiai török hadseregről jelentik, hogy Szivászól, Beyrutból, Damaszkusból és Smyrnából még mindig folynak a csapatzállítások. A téli idő kedvezőleze a katonai mozgalmak egyáltalán nem akadályozza. A csapatok és hadiszerek részint Erzerumban maradnak, részint az orosz határra szállítatnak. A kis-ázsiai török hadsereg három hadtestre van kűlönítve, melyeknek törzskarai Batumban és Bajazidban vannak. Mindenik hadtest két hadosztályból áll; egyenkint 28 zászlóalj gyalogságból, 12 század lovasságból és 48 ágyúból. A gyalog zászlóaljokban 350 ember van. Február 1-ig 170 zászlóaljat remélnék összehozni, melyekből 36 zászlóalj az erősségekre jön, s a működő hadsereg 134 zászlóaljból álland. Ha ehhez a rendetlen csapatokat is számítjuk, a török hadsereg összes létszáma 120—130,000 ember lesz.

TÁRCA.

Konstantinápolyi emlékeim.

(Folvastatott a sepsi-szentgyörgyi „Felőlvásó-egylet” 1877. évi január 25-én tartott felolvasási estélyén)

(Polytatás.)

Előre kell bocsátanom, hogy ezen életmóddal az akkor Konstantinápolyban élő s a derék Ali basa külügyminiszternél titkári szolgálatban álló híres utazó Vámbéry Armin ismertettet meg beszédelési által; mert hogy keresztény általában, és különösen hogy keresztény férfi oda bejuthasson, csak léha kérdés; mert valamint a keresztény nők bizonyos előítélettel — hogy ne mondjam: urdorral — viseltetnek a pogány hitfelekezettek sorsosai iránt, épen olyan természeteszerű tény az, hogy a mohamedán nő hasonló érez oly lények iránt, kik iránti iróztatban nevedkedett fel. De magában a török lakások is oly berendezés sel vannak építve, melyben a bejáratot nem lehet el-tévesztetni, hogy a női vagy a férfi lakásba akarunk-e jutni. S ha tévesen a nők lakostályába, az ugynevezett „hárem”-be lépünk, van ottan elég olyan lény, ki „tévedéstinkre” figyelmeztetni fog. Ott van először is a minden emberiségéből kivetkezettett ridég lény, az ugynevezett „eunuck”, ki már csecsemő korában a szeretetlenségre lévén kárhoztatva, csak egyet ismer — mit az eb — urának kögyét. S ha sikerülne még ennek is figyelém lekötelezni vagy megvesztegetni, ott van egy vén anyóka, ki a megtestesült irigység daemona, s ha még ezen sárkányt is legyőzni sikerülne, ott van maga a tünderország, melynek hőlgyei játéku tekintenek és játszanak veled, míg a kimerült ségtől elalélva, mint haszontalan portékát az utcára dobnak ki a gazdátlan éhes kutyák martaékául.

Jól is történik ez; mert ha saját szokásainkat respektáltatni szeretjük, tiszteljük mi is másoknak szokásait, törvényeit.

Kossuth Lajos beszéde a ceglédiekhez.

Kedves barátaim! engedjék meg így szólítanom. Az olasz nemzeti viszonyok akként alakultak, hogy úgy étek, mint laktalan sziget; bárúti viszonyban seukivel sem állók, elvadultam az emberektől. Az örökös magány és a hazafini fájdalom miű rohammal költik fel az idegrűz érzelmeket! Van e találkozásban megindító, önk elhagyaták laktakait, tűzhelyeiket, családjaikat, hogy nekem meghozzák a megemlékezés üdvözletét, hogy megemlétsék a hontalanságból hazatérésemet. Önk nem lesznek meglegedve, de én az indok helyességét, mely önöket ide vezetete, elismerem, és teljesen érzem a hála kötelezettségét. Bár adta volna isten, hogy a rendkívüli megemlékezés fenekén tőröm ne legyen, de van, mert nem így szólnának hozzám, ha az intézmény, melyet én hontettem el, oly gyűnölcsűző és sikeres lett volna, mint azt óhajtam. Különbön önk úgy szólhattak volna hozzám; bocsásd el uram a te szolgádat, mert látták szemem a haza küldötteit, de önk nem így szólanak.

Mi a hazameneteli óhajtatás illéti, nem teljesíthetem s én felhasználom az alkalmat a dolgot tisztázni. A váci választásnál egy kifejezést használtam, mely Böszörényit is tönkre tette, ezt fel akarom deríteni. Ha a fejedelem nem osztrák császár volna, hanem csak magyar király, idegérdekek nem lennének, a magyar király magyar politikát üzhetne, a magyar kormánytól az ország java szempontjából történhetnének az intézkedések. De nekem így intézmények nem kellene, melyek az ország érdekei ellen vannak: ha Ferenc József pusztán magyar király lenne, letenném a hitéség-eskűt s megtartanám hitéséges loyaltással. Azért említem ezt, mert a nyilvánosság organumai szemre vetik, hogy haza nem menetelem az engesztelhetlen gyűlölet jellegét viseli. Azt hiszem, önk szavaimból az ellenkezőről gyűződhettek meg.

En a fejedelem állását az ország érdekeivel összeférhetetlennek tartom: Az állásai rendszerent, bank-és vámkérdésekben, a közigazgatás minden ágaiban igen ritka eseteket kivéve, eltérő, ellenkező érdekeket képviselnek. Azon érdekeket értem, melyeket a hatalom úgy formulázott, hogy a hatalom előtt minden érdekek háttérbe kell vonulni; ez nem lehet cöl Magyarországot életében, még oly kérdéseknél sem, mint a közigazgatás, adozás, bank, vámkérdés. En a magyar nemzet állami függetlenségének képviselője vagyok; létoményese egy szent ereklények, hogy azt az utókor számára megöriztem. En ezt nem rendithetlen kötelezéségre fogtatásából tesszem, ez, higység, a valóság. Ha rendithetlent állók helyemen, azt nekem a hazafini kötelezés parancsolja. Az események ha nem találnak alapot, melyre én önállósomat elhagyjam, megérdemleném, hogy minden magyar áttokkal illessem.

A török tiszteli meg saját országában is az európaiaknak különböző szokásait, jogosan követeli meg tehát, hogy az ő házi törvényeiket tiszteltesen tartsa mindenki, s ki az ellen vét, jaj annak.

Ezen állapot megvilágosításául szabad legyen nekem egy példát hozni föl:

Sir Elliot Bulwer, Anglia nagykövete, az akkori szultán bizalmas embere, az angol regényirodalom Scott Walter utóda. Ő magassága, ki különben öreg is volt és amellett a rutáság egyik szép példánya, egy szép tavaszi napon titkárával együtt gyalog sétált végig az európai városrészt Perának főutcaján. A még akkor csak tróvörökös és azután oly szerencsétlen sorsra jutott Abdul Aziz effendi-nek négy háfémbőlgye egy divatúrás kereskedése előtt hintőjokkal megállva, onnan raguknak árukat hozattak ki. Sir Elliot a kereskedés ajtaja és a kocsi közötti legszűkebb tért választván az átmenetle, utközben behajtott fölvet tekintett a hintő belsejébe, és ime! midőn ő magassága kiférközött az utcára, ott volt a lovas „eunuck” is, kinek korbácsütései alatt Anglia nagykövete a kövezetre terült. Ott volt igaz azonnal a rendőrség, ki ő magasságát lábra segítette annyira, hogy titkária karján haza vánszoroghatott, — és másnap a hírlapok hozták, hogy ő kegyelmességének teljes elégtételt adott a török kormány. Mindenki tudta azon időben ott, hogy azon elégtétel abban állott, hogy sajátlatát fejtezte ki a kormány az iránt, hogy egy rongyos rab-szolga nem ismerté föl ő nagy kegyelmességét. — De ő magassága is felfogadta — hiszem — magában, hogy jövőben nem fog vétetni a török szokások ellen.

Most a török szokások szerint három tisztel-tárgy van: a nő, a galamb és az eb. Mindhármát a próféta szerette. A török a nőt inkább tiszteli, mint mi is. A török nő járhat, kelhet, hol neki kedve tartsa, de őt megbántani egy tekintettel se szabad. A török pedig azt tartja, hogy a nőnek gyöngeségét ki zsákmányolni nem férfias dolog. Ottan a nők egy nagyon is lenge fátyollal betakart szájjal és homlokkal,

Az én elveim eltérnek az emigratiból hazatértektől. Azon zászlót tépném szét, mely az ország boldogságával össze nem fér. Ne követeljük kérem, itt nem személyes öntelalozás forog fenn; elvazstem a rendelkezhetés jogát. Nam hiszem, hogy Cegléd város értelmes polgárai közül egy is ringassa magát azon hiedelemben, hogy vetem az osztrák császár alkuba bocsátkozzék. A mostani viszonyok, a keleti bonyodalmak igaz, hogy végzetsek, de a hatalom irányzatának megváltoztatására befolyással nem bírnak S ekkor nincs ár, melyért én segédkezet nyujtanék a magyar nemzet ügyilkosságához. Mi történt volna, ha a képviselőségét elfogadom? az országgyűlésen meghallgattuk és leszavaznak. Arra volna szűkesség, hogy a nemzet a többséget oly irányban állapítsa meg, melynél a nemzet céljait kiviheti. Három alkalom volt itéletet mondani, s ez mindig a nemzet törvényes jogai ellen történt; a nemzet többsége háromszor ráütötte bélyegét a közösséges állapotra, ily helyzetben én lejárnom magamat a nullifikálnál azon tehetséget, melylyel a hazánk hasznára lehetnék.

En nem tagadom, hogy az én hazamenetlem bizonyos kürtlmények közt multamál fogva nyomattékkal bírna; kár volna azt a kártyát, melyet a nemzet Kossuthban bír, elvesztegetni; méltóztassanak meggyőződni, hogy határozatomat a politikai tapintat és józan gondolkodás vezeteti, s most haza mennem nemcsak nem szabad, de nem is tanácsos.

Azt hiszik, hogy meghívat várnék, hogy hontalanságom keserűségét honommal felcsöröljem? — Tudják önk, mi a honvágy?

Ezt csak abban lehet kifejezni, hogy fáj lelkem, testem, mindenem, velem viraszt a fájdalom az ejtél csendében, velem kol fel, velem van munkámban, hogy mellemre álljon, tőrmet vegyitsen italomba s keserítse életem szük falatjait, — én tudom mi a honvágy.

Volt nekem egy jó barátom. Ujházi László. En ide Olaszbanba, ő Amerikába számtizte magát a hontalanságba. — Erőt vett rajta a honvágy; és felsóhajtott — gyermekei azt mondták: „menj haza! — a mellre ütött és azt mondá: „hát az a kisbőr — a lelkiismeret, és ezt a keveset is akarják tőlem venni!” Mit tett? több löfte magát. Némede tragikus legombolyítás az életek? — Őn kérem az istent, tartsa meg a lelki erőmet, hogy ne vágják eté az élet törvényeinek. Várjuk el, mit hoz a jövő; álljuk meg a helyet, mely számunkra ki van jelölve. Jézus szavaiként: hagyjatok most békét nekem, mert így illik nekünk. A mi tisztünk minden igazságot betölteni. En is azt mondom önöknek. Tartanak meg jó emlékeinkben!

A nagy szónok előadásában, mely már százezeret lelkesített, néha a bensű küzdelemnek oly mély fájdalma rezgett, hogy a küldöttség számos tagja hau-

testűken egy eseten palástforma „burnus”-sal betakarva mennek. Ha szembe jőz velők, burnuszaitka a legkacérrabb módon szétnyitják és látni engedik keblökön azon titokzatos fátyolt, mely a legkacérrabb titkok rejtelmeit fűdi. Ettől az igaz muzulmán elfordul, mi pedig európai utazók könnyen egy járunk — ha nem rosszabbul — mint Sir Elliot. Ehez hasonló volt az is, mit emondandó vagyok:

Mikor azon a földön jártam, 22 éves valék, testvérősem 16. Nagyon érdekes megnézni, midőn az „Arany szarv” fölött reggel megnyitit a hajóhid Stambul és Galotha között. Ezt nézni mentünk is egy ottani emigráns és kereskedő Kuhn Albert társaságában. A megnyitit hidon egyszerre az emberek ezerei indultak meg. Mi is mentünk. A 16 éves őssém nagyon kíváncsi volt. Egyszerre egy hintőből egy nő itett neki. Ő közeledett s mi Kuhn barátommal észrevénu más kísérő mozdulatát is, Kuhn elküti magát magyarul: „fussion!” és mi is utána. Az őssém szaladt, hogy amugy verte le az embereket.

De van ott a nálunk is szokásos itéseknek, mint pl.: vmenj! „jőjj!” „köszöntek!” — egészen megfordított jelleme, t. i. a „jőjj!” itést ottan úgy fejezik ki, hogy a kifordított kéz tenyerét hajlongassák, mi nálunk távozást jelent. — Így történt mostan is, hogy a vész elmúltával is szaladó ősenek Kuhn barátom ez orientális itéssel kívánta volna megállásra bírni, ki minden visszatekintésre a kifordított tenyeret látva, addig futott, míg elfáradva a helyen álló egyik oszlophoz támaszkodva, minket azon kibűbűgő mondatfaggodott: „hiában kergettek, nem futok tovább.” Es ekkor megismertük az itések jeleit.

De hogy már az „Arany szarv” hajóhidjáról szólottam, menjünk is át azon.

(Vége következik.)